



VRIJWILLIGERSORGANISATIE BUS
BURGERKRACHT UIT SAMENWERKING
CONTACTADRES via E-mail: info@debus.nl
INFORMATIE OVER BUS: www.debus.nl



Wachtdienst voor stroom: dit verandert er per 1 juli voor huishoudens

Vanaf 1 juli 2026 verandert er iets ingrijpends voor iedereen die thuis wil verduurzamen, een extra elektrisch apparaat wil aansluiten of wil verbouwen: huishoudens komen voortaan op een wachtdienst wanneer zij een nieuwe of zwaardere stroomaansluiting nodig hebben. De reden? Het stroomnet zit vol. Wat speelt hier precies, en wat betekent dit voor jouw plannen thuis?

Netcongestie, wat is dat precies?

De kans is groot dat je er straks mee te maken krijgt: je wilt je huis verduurzamen, een laadpaal installeren of elektrisch koken... en ineens moet je wachten op de noodzakelijke stroom.

Het Nederlandse stroomnet zit op veel plekken aan zijn maximale capaciteit. Daardoor ontstaat netcongestie: wie een nieuwe aansluiting wil, moet wachten. Je kunt het vergelijken met files op de snelweg: het net zit aan zijn maximum, waardoor er geen extra 'verkeer' (stroomgebruiker) meer bij kan.

Volgens Olof van der Gaag, voorzitter van de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie, houdt netcongestie niet gelijk in dat er helemaal geen ruimte meer is op het net. "Als het elektriciteitsnet vol zit, betekent dat niet dat het de hele dag overal overbelast is. Meestal gaat het om een klein aantal momenten per jaar waarop het net de vraag niet aankan. Op veel plekken is dat zo'n 200 tot 300 uur op jaarbasis."

"In principe is er voor flexibele aansluitingen, die juist buiten die drukke piekmomenten stroom willen gebruiken, technisch gezien nog genoeg ruimte op het net", zegt Van der Gaag. "Maar dat neemt niet weg dat er een wachtdienst is voor aansluitingen op het elektriciteitsnet, omdat het dus een deel van de tijd vol is."

De oorzaken van de krapte zijn verschillend en ze stapelen zich op:

- Steeds meer huishoudens koken elektrisch, installeren een warmtepomp of stappen over op een elektrische auto.
- Nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen hebben aansluitingen nodig op het stroomnet.
- Bedrijven stappen voor hun bedrijfsprocessen over van aardgas op elektriciteit en doen vaker een beroep op het stroomnet.
- Steeds meer huishoudens hebben zonnepanelen, en dat heeft een keerzijde: de opwekking van zonnestroom piekt op momenten dat het stroomnet het niet kan verwerken.
- Veel gebruikers nemen of leveren stroom op hetzelfde moment. Het probleem zit vaak niet in totale capaciteit, maar in piekmomenten.
- De bedrijven die het stroomnet moeten versterken kampen op dit moment met personeelstekort.

Om deze netcongestie op te lossen, moet het stroomnet worden uitgebreid. Maar dat gaat nog vele jaren kosten: de broodnodige nieuwe kabels en transformatorstations realiseren kost tijd omdat het langlopende processen zijn. Daar komt nog bij: de aanvraag en goedkeuring van alle noodzakelijke vergunningen regelen, neemt in ons land erg veel tijd in beslag.

Wat moet er gebeuren? Volgens **Netbeheer Nederland** moet er tussen nu en 2050 het volgende worden gerealiseerd om de netcongestie in ons land te verhelpen:

- Ruim 50.000 nieuwe transformatorhuisjes.
- 670 hoogspannings- en middenspanningsstations.
- 100.000 kilometer aan stroomkabels.
- En 11.000 voetbalvelden aan ruimte voor alle noodzakelijke infrastructuur moeten worden gerealiseerd.

Hoe lang zijn de wachttijden nu voor een aansluiting?

Vanwege het overvolle stroomnet zijn de wachttijden voor een nieuwe of verzwaarde stroomaansluiting de afgelopen jaren al flink toegenomen. Huishoudens en kleine bedrijven vallen onder de groep kleinverbruikers. Die wachtten in 2025 (de meest recente cijfers) gemiddeld 45 weken op een nieuwe aansluiting. Een uitbreiding thuis realiseren? Dat duurde met 21 weken bijna een halfjaar.

Netbeheer Nederland heeft cijfers gepubliceerd over de oplopende wachttijd voor een aansluiting op het net. Je ziet ze in deze diagrammen.

Bron: Netbeheer Nederland, 24 maart 2025:

Hoeveel langer het voor consumenten gaat duren om zo'n aansluiting te krijgen, is nu nog niet duidelijk. "Dat is ontzettend moeilijk te zeggen. Het hangt van de locatie af. Maar dat kan over jaren gaan", waarschuwt Van der Gaag alvast.

Files op het stroomnet oplossen gaat zo snel nog niet:

Oplossingen realiseren voor deze files op het stroomnet gaat moeizaam, stelt Van der Gaag vast. Hij geeft een voorbeeld uit de praktijk: "In Utrecht wil netbeheerder TenneT een nieuw hoogspanningsstation bouwen om de netcongestie aan te pakken. Maar na negen afgewezen locaties is men nu toe aan de tiende locatie." Hierdoor dreigt de oplevering van het noodzakelijke hoogspanningsstation veel later te worden: 2029 wordt mogelijk 2035. "Dit voorbeeld alleen al laat zien hoe moeilijk en traag de uitbreiding van het elektriciteitsnet in de praktijk verloopt", geeft Van der Gaag aan.

Wat verandert er precies vanaf 1 juli voor gewone huishoudens?

Tot nu toe kwamen bedrijven en andere grootverbruikers op een wachtlijst te staan voor een nieuwe aansluiting op het stroomnet. Kleinverbruikers zoals huishoudens en winkels hadden geen wachtlijst en werden altijd aangesloten, omdat er speciaal voor hen ruimte was gereserveerd op het net. Dit geldt ook voor nieuwbouw huizen.

Maar dat wordt anders, legt NVDE-voorzitter Van der Gaag uit. "Als je thuis een verzwaring van het elektriciteitsnet nodig hebt, omdat je bijvoorbeeld een laadpaal wil installeren voor je elektrische auto of je cv-ketel in wil wisselen voor een warmtepomp, dan kom je vanaf 1 juli 2026 op diezelfde wachtlijst te staan als bedrijven. Terwijl kleinverbruikers, waaronder consumenten, nu nog relatief snel aangesloten worden door de netbeheerder."

Wie krijgt het eerst ruimte?

Normaal geldt: wie het eerst een aanvraag doet, krijgt het eerst ruimte. Maar op plekken waar netcongestie is, kunnen sommige organisaties voorrang aanvragen bij netbeheerders via het maatschappelijk prioriteringskader. De organisaties met voorrang zijn verdeeld in drie categorieën. Het maakt daarbij niet uit of organisaties veel of weinig elektriciteit gebruiken (grootverbruikers en kleinverbruikers). *Tekst loopt verder na de afbeelding:*

ACM-bedenker van de wachtlijst:

Wie zit er achter het idee om huishoudens die willen verduurzamen of een elektrische aansluiting nodig hebben per 1 juli op een wachtlijst te zetten?

Van der Gaag legt uit dat de toezichthouder, Autoriteit Consument en Markt (ACM), de bedenker is. "Het is dus niet de politiek of de overheid die dit besluit heeft genomen. De ACM vindt namelijk dat het niet terecht is om consumenten een voordeel te geven ten opzichte van bedrijven", zegt Van der Gaag.

De toezichthouder moet wettelijk bepalen hoe de schaarse netcapaciteit eerlijk wordt verdeeld. De ACM mag dit zelfstandig besluiten, binnen de kaders van de Energiewet.

Waarvoor kan je vanaf juli op een wachtlijst belanden?

In veel regio's is er simpelweg geen ruimte meer om nieuwe of zwaardere aansluitingen direct te leveren, zodra je die nodig hebt. Heel praktisch: welke aanvragen van consumenten kunnen op een wachtlijst terechtkomen? Dit kan gaan gelden voor:

- Een laadpaal bij je huis.
- De aansluiting van een warmtepomp.
- Overstappen op inductie in plaats van koken op gas waarvoor een zwaardere 3-fase aansluiting nodig is.
- Een zwaardere aansluiting voor een verbouwing.
- Een nieuwbouwwoning die nog moet worden aangesloten op het stroomnet.

Hoe weet je of jouw plaats of regio congestie heeft?

De problemen op het stroomnet in ons land zijn niet overal gelijk. Vooral in de provincies Flevoland, Gelderland en Utrecht en delen van Brabant is het stroomnet overvol. Netbeheer Nederland heeft een

eigen landelijke capaciteitskaart van het elektriciteitsnet, waarin je kan aflezen hoe groot de druk is op het net per gebied:

- Rood: tekort aan transportcapaciteit met wachtrij.
- Oranje: Gebied is in onderzoek met wachtrij.
- Geel: transportcapaciteit beperkt beschikbaar zonder wachtrij.
- Wit: transportcapaciteit beschikbaar zonder wachtrij.

© **Bron: Netbeheer Nederland - 24 April 2026:**

Op de afbeelding zie je per gebied hoe groot de druk is op het net per gemeente. Hierbij gaat het om de zes regionale netbeheerders zoals Liander, Stedin en Enexis. Zij zorgen voor de distributie van energie van het landelijke net naar de meterkast van huishoudens en bedrijven. Zij onderhouden het net, sluiten nieuwe woningen aan en plaatsen slimme meters. Tennet, de landelijke netbeheerder, is verantwoordelijk voor het landelijke hoogspanningsnet, zeg maar de snelwegen van het stroomnet. Zij zorgen ervoor dat energie op grote schaal wordt getransporteerd van producenten naar regionale netten. Deze landelijke partijen zijn in handen van de staat. De regionale netbeheerders gaan over de midden- en laagspanningsnet. Oftewel de lokale wegen van het stroomnet.

Wat kunnen huishoudens zelf doen om de opstopping op het net te minderen?

Naast het uitbreiden van het net is het volgens Netbeheer Nederland “absoluut noodzakelijk” dat iedereen in Nederland flexibeler omgaat met het gebruiken van elektriciteit. Vooral tussen 16.00 en 21.00 uur is er een piekmoment in stroomverbruik, terwijl er daarbuiten nog genoeg ruimte is. Daarom komen netbeheerders met meer flexibele contracten voor bedrijven.

Ook huishoudens kunnen helpen om de problemen op het net te verminderen. Netbeheer Nederland geeft een praktisch voorbeeld: "Als 200 huishoudens het gebruik van hun wasdroger uitstellen tot buiten de piek, kun je van die energie 62 huishoudens een dag lang van stroom voorzien."

Je kunt dit vergelijken met een file op de weg. Door niet tijdens de spits de weg op te gaan, maar daarvoor of erna, en met 200 auto's het weggebruik te spreiden, heb je een minder brede weg nodig en kunnen flink meer mensen doorrijden.

■ **De vrijwilligersorganisatie Burgerkracht Uit Samenwerking (BUS) merkt op:**

Blijkbaar lukt het niet in ons welvarend Nederland om tijdig de boel op orde te krijgen.

Vele miljariden worden er jaarlijks binnengeharkt. Geld wat de Nederlandse consument betalen moet voor het gebruikmaken van energievoorzieningen. Geld genoeg voor de energiebedrijven en leveranciers om te investeren in de toekomst, te werken aan innovatie maar de verantwoordelijke managers zijn blijkbaar meer bezig met hoe kunnen we de winstenmarges zo groot mogelijk houden en daar zelf ons voordeel mee doen dan dan zij verantwoordelijkheid nemen en vooruitzien en beleid voor de toekomst maken.

Kunnen wij u ergens mee van dienst zijn b.v.:

Over de inhoud van het bericht of andere zaken op het terrein van informatie verstrekken, het geven van adviezen of hulpverlening bij opstellen van brieven, bemiddeling of begeleiding op terreinen van:

Uitkeringen, regelingen, voorzieningen, werk en inkomen, wonen, zorg, ouderenbelangen, armoede, schulden etc., dan bieden dat bieden wij u **geheel kosteloos** aan.

Wij als belangenorganisatie hebben meer als 25 jaar ervaring in de sociaal maatschappelijke dienstverlening.

Mail uw vragen, verzoeken naar: info@debus.nl. Wij dragen zorg voor een reactie mail binnen 24 uur.

Om meer over ons te willen weten verwijzen wij u graag onze website: www.debus.nl

Opgemaakt en gepubliceerd: 06 mei 2026

Bronvermelding: Zorgwijzer Kassa en diverse bronnen zie vermeldingen / BUS

Uitgegeven door: Vrijwilligersorganisatie Burgerkracht Uit Samenwerking (BUS)